

ŠVIESA

JORNAL
LITHUANO
"ŠVIESA" - LUZ
Orgão de
Comunidade Lithuana
de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:

MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
SÃO PAULO

L. R. K. Bendruomenės organas

PRENUMERATA:
Brazilijoje ir visose Amerikoje met. 12\$000
Pusei metų 7\$000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I I I I

SÃO PAULO. 1937, JANEIRO - SAUSIO 9 D.

NR. 2 (68)

Pamaldos

8j SEKMADIENĮ SAUSIO MĖN. 10
DIENA PAMALDOS BUS:

8 val. ryto Vila Zelinoj Lietuvių
Bažnyčioj.

11 val. šv. Antano do Pary bažnyčioj. Išpažinčių bus klausoma šeštadienio vakarą šv. Antano do Pary bažnyčioj ir sekmadienio rytą Villa Zelinoj.

Mišparai bus Vila Zelinos bažnyčioj 7 val. vak. Sugrįžus, ar atvykus antram kunigui, Vila Zelinoj pamaldos vėl bus 11 val.

Su krikštais ar kitais reikalais prašoma kreiptis tuoj po pamaldų, ar iš anksto susitarti.
KOLONIJOS KAPELIONAS.

PASAULINIO KARO ISVAKARĖSE

Europos didžiosios valstybės, nors oficialiai vienos kitoms karo nėra paskelbusios, bet faktinai jau kartauja. Skirtumas tas, kad ta visa kova vyksta Ispanijos žemėj ir Ispanijos vidaus karo skraiste pridengta. Bet įvairios žinių agentūros nuolat praneša apie tūkstančius ir net dešimtis tūkstančių «savanorių» iš Rusijos, Prancūzijos, Italijos, Vokietijos vykima Ispanijon, apie įvairių ginklų rūšių įvairiuose kraštuose užpirkimą ir jų gabenimą Ispanijon. Nukautųjų ir belaisvėn paimitųjų, abiejuose frontuose, daugumoj svetimąsiai. Taigi Europoj jau karas!
Kuo visa ta tragedija baigsis?
Viena galima jau šiandien tvirtinti,

kad PAKOL NEBUS SUMUSTI ISPANIJOS KAIRIEJI, VYRIAUSYBININKAI, TOL FASISTINĖ ITALIJA IR VOKIETIJA NENURIMS. VOKIETIJA

IR ITALIJA YRA NUSISTACIUSIOS JOKIU BŪDU NEDUOTI LAIMĖTI ISPANIJOJ KAIRIESIEMS.

Jie negali pakęsti vakarų Europoj prie Viduržemio jūros, kad būtų belsėvizmo centras.

O Ispanijos kairiųjų laimėjimas ir prailmėjimas pareis nuo to, kiek juos rems Prancūzija ir Rusija. Jei šios dvi valstybės atsisakys remti Ispanijos vyriausybinius, tuomet lengvai sukiličiai, kitų valstybių padedami laimėtų.

Jei Rusija ir Prancūzija palaikys kairiuosius, tuomet ir oficialus karas sunkiai išvengiamas. Nors lengva ištarti «karas», bet pradėti nėra lengva. Šiandien dar nežišku, kaip susiblokuotų Europos valstybės. Be abejo kad Prancūzijai padėtų Lenkija. Bet vokie

čiai turi sutarti su Japonija, kuri karui kilus, iš rytų gali pulti Rusiją.

Baltijos valstybių saugumui, ypač Lietuvai, esančiai tarp Rusijos ir Vokietijos, yra pavojaus tapti karo lauku, kaip ir Didžiojo Karo metu. Tik viena, jau beveik drąsiai galima tikrinti, jei Lietuvai ir nebūt galimybės pasilikti neutraliai, tai jokia būdu neis išvien su Vokietija.

Netolima ateitis daug ką išaiškins.

Lenkija didina savo laivyną

Havaso pranešimu lenkų vyriausybė leido statyti du laivus po 10.000 tonų, kurie palaikys susisiekimą tarp lenkų uosto Gdynės ir Pietų Amerikos.

Stiprėja ryšiai tarp Prancūzijos ir Lenkijos

Lenkijos užsienio reikalų ministris pulkintinkas Beckas pasakė kalbą seime apie kas kart gerėjančius Lenkijos ir Prancūzijos santykius. Prieš kiek laiko Lenkija buvo pasiryžusi turėti laisvas rankas užsienio politikoj, nebeklausytj nuo senų laikų globėjos Prancūzijos. Dabar, Europos padangei smarkiai apsiniaukus, kiekviena valstybė ieško draugų. Prancūzijai irgi svarbu, o ypač palaikant Ispanijos vyriausybinius, kai tuo tarpu kitos Vakarų Europos valstybės remia sukiličius, turėti daugiau draugų. Karo metu Lenkija visuomet palaikys Prancūzijos pusę.

Anglija ir Italija susitarė

Prieš kiek laiko buvo jaučiama įtempimas dėl pirmenybių Viduržemio jūroj, tarp Anglijos ir Italijos. Greičiausiai, dėl bendrai nramios Europos politinės padėties, kaipo realūs politi-

ka, anglai ir italai sausio mėn. 4 d. pasirašė sutartį kuri garantuoja vienu ir kitu teises Viduržemio jūroj. Vokiečių ir prancūzų spauda apie šią sutartį atsiliepia palankiai ir priduoja dabartiniu metu didelės reikšmės.

KAS BUS POPIEŽIUMI?

Popiežini Pijui XI susirgus, kurie laikraščiai jau spėlioja, kas užimtų, dabartiniam Popiežiui mirus, Bažnyčios Kunigaikščio sostą. Daugumoj minima kandidatūra dabartinio Vatikano

(popiežiaus) valstybės sekretoriaus (užsienio reikalų ministerio), Kardinolo Pacelli Kandidatūra. Jis dar tebeturi 48 metus ir yra vienas jauniausių kardinolų.

ANGLIJOJ SIAUCIA GRIPO EPIDEMIJA

Praėjusią savaitę Anglijoj labai daug buvo susirgimų gripu. Ligoninės perpildytos ligoniais. Daugelio įstaigų, krautuvų tarnautojai susirgę. Sveika-

tos Ministerija nusprendė griežtų priemonių imtis kovai su gripu.

Praėjusią savaitę nuo gripo mirė 300 žmonių.

Drebėjo Žemė

Havaso pranešimu 7 d. sausio Westbromwich'o observatorija užregistravo smarkų žemės drebėjimą, kurio centras buvo Azijoje, arba apie Antilų salas. Padaryta nemaža nuostolų.

persekioti žydus. Pradžią davė universitetų studentai. Dėl įvykusių reiškių daug aukštųjų mokyklų Lenkijoj buvo uždaryta. Šią savaitę smarkūs puolimas prieš žydus buvo Cysėvo mieste, Bolstogės apylinkėj. Daug tydų sunkiai sužeistų. Sąrašų su riaušėmis daug riaušinių areštuotų.

Muša žydus

Lenkijoj lenkai pradėjo smarkiai

Vis laimi sukiličiai

Sios savaitės spauda mirgeto mir-

ga apražymu Ispanijos kovų. Pasiremiant spaudos, bei telegramų pranešimais, visuos frontuos sukiličiai energingai žygiuoja pirmyn, o vyriausybiniškai su dideliais nuostoliais pasitraukta.

JEIGU...

Itali'a ir Vokietija sutinka neleisti savanoriams vykti padėti sukiličiams kovoti su vyriausybiniškai, jei taip pasielgs ir kitos valstybės.

Vokietija nori kolonijų

Pasauliniame Kare Vokietijai prailmėjus, ją padėi smarkiai apkarpius, buvo atimtos iš jos ir visos kolonijos. Anglų žurnalas «Times» nurodo, kad dabar Vokietijai būtų galima gražinti Kamerūnas, duoti Australijoj Samoa ir Gvinėją. Taip pat kai kurias salas Ramiajame vandenyne. Vokiečiai dėl kolonijų energingai kovoja.

Degrellis kalbėjo per Italijos radio

Belgijoj praėjusiais metais susidarė nauja politinė partija vadovaujama jauno 30 metų vado. Partijos vardas — rekeistai. Ji parlamente turi 21 atstovą. Degrellis smarkiai puola Belgijos dabartinę vyriausybę ir komunistus. Negarę kalbėti Belgijoj per radio, kalbėjo sausio m. 7 d. per Italijos radiofoną.

SKAITYKIT IR PLATINKIT
«SVIESA».

TENDENCINGOS INFORMACIJOS

Telegramų agentūros pranešė apie Italijos kariuomenės atvykimą Ispanijon padėti sukiličiams. Bet Italijos Spaudos Propagandos Ministerija, Havaso pranešimu, nepatvirtino, pažymėdama, kad tai yra netikros informacijos, tikslu dar labiau apsunkti ir taip jau nelengvą tarptautinę padėtį.

DELKO TIEK

KUN. P. RAGAŽINSKAS.

DAUG TIKYBU?

Matome, kad šalia Katalikų Bažnyčios skelbiama mokslo, yra visą eilę įvairių kitų tikybių atstovų, platinančių savo klaidingą mokslą, kaip pavyzdžiui protestantai, biblijistai, baptistai. Ypač nemaža veiklumo rodo čia Brazilijos biblijistai ir baptistai, platinami įvairiais, tikėjimą liečiančiais klausimais knygas, kurias kartais per neusipratimą ir katalikai perka.

Iš KUR TOS VISOS ATSKALOS ATSIKALOS? Jau Kristus apaštalus yra įspėjęs, kad saugotųsi netikrų pranašų. Jų buvo ir Kristaus laikais ir per visus bažnyčios gyvenimo 19 šimtmečių. Tie netikrieji pranašai, kaip plėšrieji vilkai, prisidengę avių kailiais, paskui save nusivesdavo didelį skaičių Bažnyčios sūnų ir dukterų. Taip pavyzdžiui padarė 3 šimt. arijanizmas, 11 šimt. provoslavija, 16 šimt. protestantizmas, atplėsdami daug žmonių, net istisas tautas, nuo katalikų Bažnyčios.

Svarbiausios atskalų, įvairių sektų priežastys yra šios: a) bendrai menkas tų metų visuomenės religinis klausimas apsišvietimas, bei nevertinimas religinės praktikos; b) nenoras atskirti asmenims suklydus prisipažinti prie savo klaidų ir reikalų esant jas atšaukti; c) stengimasis nepadorų elgesį naujai sugalvotu tikėjimu pateisinti.

Bažnyčios istorija jau rodo, kad tie laikai, kada katal. religinis susipratimas nebuvo pakankamas, ir kada pati religinė praktika (ėjimas prie šv. Sakramentų) buvo jei ne visiškai užmesta, tai bent labai retai atlikinėjama, toki laikai yra patogiausi plisti bet kokiam erėzijai. Ir visos beveik atskalos tokiais laikais atsirado.

Yra žmonių, kurie nors ir žino, kad suklydo, bet jokių būdų nenori prisipažinti prie savo padarytos klaidos. Tai įvairios rūšies užsispyrėliai. Atsitinka, kad ir tokių kieto sprando žmonių patenka į aukštesnes, ar žemesnes Bažnyčios gyvenimo vietas. Kartais suklysta tikėjimo dalykuose. Popiežius, visa mokinanti Bažnyčia nurodo padarytą klaidą ir reikalauja atitaisyti. Bet nevisi suklydusieji, turintieji blogą valią, atsižadėdavo savo klaidų. Delto pristeidavo jie išskirti iš Bažnyčios nerių skaičiaus. Gi toki užsispyrėliai, kartais ir nemaža žmonių sukla dindavo.

Kartais, kad ir del noro pateisinti, sąžinei išmėtinėjant, nepadorų gyvenimą, ieškoma, norima sugalvoti toks mokslas, toks tikėjimas, kurio šviesoje ir bet koks elgesys būtų galima išteisinti. Ryškūs pavyzdžiai yra Martino Liuterio, Anglijos Karaliaus Henriko VIII ir kitų. Pirmasis buvo primęs Kunigystės šventimus ir padaręs vienuolio apžadus. Jis duotą priesaiką šventimų ir amžinų apžadų metu sulaužė. Bet sąžinė, lyg koks kirminas, nuolat graužė. Ieško kuo galėtų pateisinti savo elgesį. Bando sulipdyti naują tikėjimą, kurio šviesoje būtų galima pateisinti sulaužytą priesaiką. Ne savo gyvenimą stengiasi taisyti ir gyventi sulig tikėjimo, bet stengiasi tikėjimą taikinti prie gyvenimo. Tuo tikslu ir garsina naują «tikėjimą» sulig kuriuo panaikinama 5 sakramentai. Atleidžiama žmonės nuo pareigos daryti gerus darbus, nes esą užtenka tik ži noti, kad yra Dievas, ir be jokių kliūčių pateksi dangun. Davė laisvę, kaip kas nori, supranta, ar moka, aiškintis šv. Raštą. Visų tų laisvių pasekmės buvo tos, kad dar Liuteriui gyvam esant (mirė 1546 m.) jo išrastas «tikėjimas» buvo suskilęs į kelias dalis. Vienaip mokė Liuteris, kitaip Cvinglius, o dar kitaip Kalvinas, kurio mokslo pagrindais remiasi ir šiandieniniai baptistai. Taigi ir baptistų pirmtakas yra Martynas Liuteris.

Arba štai kita istorija su Anglijos

atskilimu nuo Kat. Bažnyčios. 16 šimt. Anglija valdė Karalius Henrikas VIII. Jis užsimanė persiskirti su savo teisečia žmona ir vesti kitą. Praėję popiežiaus leidimo. Bet tokių dalykų, kaip panaikinti Sakramentų, ne popiežius negali, nes Sakramentus ne popiežiai, bet Kristus įsteigė.

Tuomet karalius ieško kitos išeities. Visvien pavaro savo teisėtą žmoną ir su kitomis pradeda gyventi. Savo pykčiui išlieti ima persekioti popiežius, vyskopus ir spausi katalikus, kurie buvo persekiojami jau jo įpėdinių apie 300 metų. Jis pasiskelbė ir anglų vyriausiu vyskupu. Taigi Anglijos protestantizmas įsigalėjo, tik del keršto, bei nesuvaldymo vieno žmogaus.

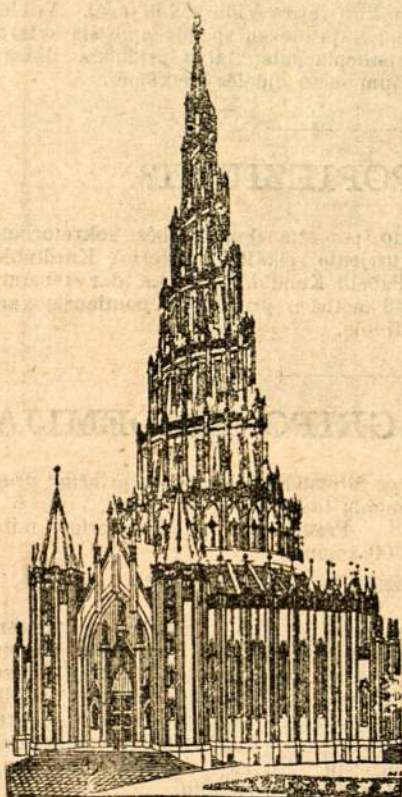
Del tų pat priežasčių kilo Europoje visų eilė karų, kurie buvo labai skaudūs savo pasekmėmis. Štai kad 17 šimt. vykęs 30 metų karas paskui save atnešė marą, kuris skaudžiai palietė ir Prūsiją. Išmirė du trečdaliu gyventojų. Protestantizmas daugely valstybių įsigalėjo smurto keliu.

Pirmųjų šimtmečių atskalų jau nėra. Jas tezinome tik iš istorijos. Liuterio skelbtas mokslas yra suskilęs į 300 įvairių šakų. Provoslavija, griuvus carų sostui, irgi suskilo. Visi rimtesni protestantų ir provoslavų vadai galvoja apie grįžimą į katalikybę.

Ypač Anglijos, kasmetai daug grįžta prie katalikybės. Praeis daugiau ar mažiau laiko, ir tos visos sektos bus jau praeities dalykas. Tik viena Katalikų Bažnyčia išsina neugalėta. Tiesa, audrų metų nudžiuvę lapai nukrinta.

Bet jų vietoj išauga kiti, nepageltę.

Bažnyčia ir pasiliks nenugalėta, nes su ja Dievo ranka yra. Išlietas kankinių kraujas yra ne kas kita, kaip nauja krikščionių sėkla. Bažnyčia turi priešų. Tai visai suprantama, nes ji ne savo mokslą taiko prie žmonių nuodėmių, silpnybių, bet primena nuolat reikalą aukotis, kovoti su blogybėmis. O suklydusius brolius maldų, gražių elgesiu, beirmtu patarimu grąžinkim į tikrąjį gyvenimo kelią.

VIENAS PRISIKELIMO BAZNYČIOS KAUNE, KAIPO LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PAMINKLO PROJEKTAS.

Mokslo metų

JAVONIS

pradžiai besiantinant

Nuo vasario m. pradžios, kaip visose, taip lietuvių pradžios mokyklose, prasidės mokslo.

Šiandien jau nieks neginčija, kaip pirmiau, kad mokslas darbininkui žmogui, ar artojui esąs nereikalingas. Ir Brazilijos lietuviams prasimūsti gyvenimui, tiek bendras, tiek kurioj nors specialybėje išsilavinimas, gali daug padėti.

Galime džiaugtis turėdami kelias lietuviškas mokyklas. Nuo šių mokslo metų nauja mokykla atsidaro Parque das Nações, kur yra pastatyti nuosavai rūmai. Taigi šiais mokslo metais jau dirbs São Paulo mieste 5 lietuviškos mokyklos, su 8 kompleksais. 4 mokyklos, kuriose yra 7 kompleksai, jau dirbs nuosavuose namuose. Rodos viskas gera ir gražu. Bet iš kitos pusės reik apgailestauti, kad ne visi lietuviai naudojami tais sudarytais patogumais — nevisi leidžia savo vaikus į lietuviškas mokyklas. APIE PUSE MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKU São Paulo mieste, nekalbant jau apie interiorą, tolimąją provinciją, kur dar nėra nė vienos lietuviškos mokyklos, LANKO NELIETUVIŲ PRADŽIOS MOKYKLAS.

Tai vis delto nėra džiuginantis reiškinys. Kokios to viso pasekmės? Brazilijoje didelė labai dalis jau ir prieš mokyklinio amžiaus vaikų nekalba namieji lietuviškai.

Jeigu jau šeimoj neišmoksta savo kalbos ir dar be to, lanko brazilų mokyklas, tai galime sakyti, kad daugelis tokių mokinių Lietuvai bus žuvę. Iš jų gal bus ir garsių žmonių: inžinierių, pramoninkų, rašytojų. Bet jų santykius su Lietuva liks toks, kaip rašytojo Adomo Mickevičiaus, Rusijoje gyvenančio Baltrušaičio ir kitų panašių. Negalima norėti, kad tie, kurie nei namie, nei mokykloje nieko negirdė apie Lietuvą, kad ją pamylėtų. Jei jau taip atsitiks su čia augusia ar gimusia pirmą kartą, jei ji nutautės, tai visos patangos, įsamoninti velesnes kartas, bus jau nevaisingos. Kiekvieno lietuvių pareiga yra išlaikyti savo lietuviškumą, o ypatingai stengtis priaugančiai kartai nuolat priminti apie jų tikrąją tėvynę, apie reikalą gražiai kalbėti lietuviškai. Ko mums gėdytis savo kalbos? Juk tai kalba gražiausia ir iš visų kalbų seniausia. Garsiansi pasaulio mokslininkai, kalbininkai mokėsi lietuvių kalbos, ją tyrinėjo. Kaip lietuvių kalba buvo vertinama rodo kad ir šis pavyzdys.

Dar prieš Didįjį Karą, kai kas manė, kad Lietuva užduis usų vergijoj Garsus mokslininkai, norėdami geriau pažinti Lietuvos praeitį. O ypač jos gražią kalbą, šiuo reikalu net įsteigė Vokietijoj draugiją.

Garsieji rašytojai, pavyzdžiui vokiečių Lesingas, Sileris labai vertino lietuvių liaudies dainas ir jomis grožėjosi. Mes patys per mažai save pažįstame, savo kultūrą, savo praeitį, per mažai vertiname savo gabumus, todėl taip greit į mūsų tarpą skverbiasi svetimi papročiai, svetima dvasia.

Priežastys, del kurių nelanko daug kas lietuvių mokyklos yra šios: tolimas, brangumas, mokslo, vienokio ar kitokio pobūdžio nesusipratimai kolonijos, ar mokyklų gyvenime. Tiesa, kai mokykla yra labai toli, tai nėra galimybės ją nē lankyti.

Brangumas neturėtų būti priežastimi nelankymo mokyklos. Atrodo, kad tos šeimos, kurios neišgalį nustatyti mokesčio sumokėti už mokslą, to mokesčio iš jų nē nebus reikalaujama.

Menkiausią ir nepateisinamą priežastį neleisti savo vaikų mokyklon del kada buvusių kiviurų. Visvien sunku yra rasti žmogus, kuris visiems

galėtų įtikti.

Dar žodžiais del tėvų santykių su mokykla. Mokykla yra pavaduotoja tėvų auklėjimo bei lavinimo darba. Visai suprantama, kadangi jų ten vaikų mokosi, kad tėvai interesuojasi mokyklos gyvenimu. Tuo tikslu yra šaukiami tėvų susirinkimai, renkamas komitetas. Visų tėvų teisė ir pareiga yra dalyvauti tuose susirinkimuose ir spręsti įvairius mokyklos reikalus.

Tėvų susirinkimai yra tinkamiausia vieta spręsti įvairius mokyklos gyvenimą liečiančius klausimus. Kurioj nors organizacijoje šios rūšies klausimams spręsti nevieta, nes nevisi organizacijos nariai domisi tais klausimais.

Ivykus, kartais nesusipratimams, reik saugotis mokinių akivaizdoj kritikuoti, peikti tėvus, ar mokytojus. Nuo to nukentėcia vienu ir kitų autoritetas. O ypatingai, kurstyti, kad neklausytų pamokų metu mokytojo ir t. t. Kas neklausys mokykloj mokytojo, su tuo bus Vargas ir tėvams.

Pavyzdys daug reiškia. Kartą dar viena nesena pora žiuriai elgesi su savo senu tėvu. Jų mažas sūnelis maty davę, kaip tas senukas valgydavo virtuvėj iš nedidelio lovio. Vieną dieną tėvai pastebėjo savo vaiką kažką meisteriuojant. Paklausė, ką jis čia daręs. Atsakė, kad daręs savo tėvams lovį, iš kurio, kai jie pasensią, juos valgydinsiąs.

Neįmanomas bus darbas jei nesutars mokykla su tėvais. Auklėjimo atžvilgiu nieko negali būt blogesnio.

(BUS DAUGIAU)

PRIIMTAS IPOTEKOS ISTATYMAS

Paskutiniajame posėdy seimas apvarstė ir priėmė ipotekos įstatymą. Tai vienas iš pagrindinių įstatymų mūsų teisinėje srityje.

Šiuo įstatymu, apie kurį jau esame trumpai rašę, ne vien turto aktai sudaromi ipotekos įstaigose. Vyresniojo notaro įstaiga bus panaikinta, o jos vietoje visose apskrityse prie apylinkės teismo bus įsteigtos ipotekos įstaigos. Aktų sudarinėjimas pagal naują įstatymą prasidės nuo 1939 m. sausio 1 d.

Išisenėjimo teisė turto valdyme iš 30 m. pakeičiama į 10 metų.

«MAISTO» ISVEZIMAS PADIDĖJO

Pernai per 10 mėn. «Maistas» išveže įvairių gaminių 24.309 tonų. Užpernai per visus metus išveže 28.000 tonų. Už juos gauta iš užsienio 31.860.000 litų, užpernai per visus metus buvo gauta 32.730.000 litų. Tad pernai per 10 mėn. išvežta vertės atžvilgiu beveik tiek pat, kiek užperniaj per visus metus.

Svarbiausią vietą «Maisto» išvežime sudaro bekonai: jų išvežta 8.578 tonų (apie 165.420 kiulčių) už 16.400.000 litų. Tatai sudaro apie 61% viso išvežimo vertės.

IS LATVIJOS GRIZTANTIEJI VIS SKUNDZIASI

Į Zarasų apskr. grįžo didelė partija laukų darbininkų iš Latvijos, kurie skundžiasi esą nuskriausti nuvertinuz latų. Vienas darbininkas papasakojo, kad jo grupė didžiojo karo apka suose rinkusi šovinius kurių vienas sprogdamas sužalojo akį, ir darbininkas į Zarasus grįžo su viena akimi.

JAU LAIKAS «SVIESA» UŽSIPRENUOMERUOTI 1937 METAMS.

IS LIETUVOS PADANGES

Naminiame Ispanijos kare žuvo buv. kandidatas į Lietuvos sostą

Neseniai Ispanijoje buvo sušaudytas buvusio Ispanijos karaliaus Alfonso XIII pusbrolis princas Alfonsas de Leono.

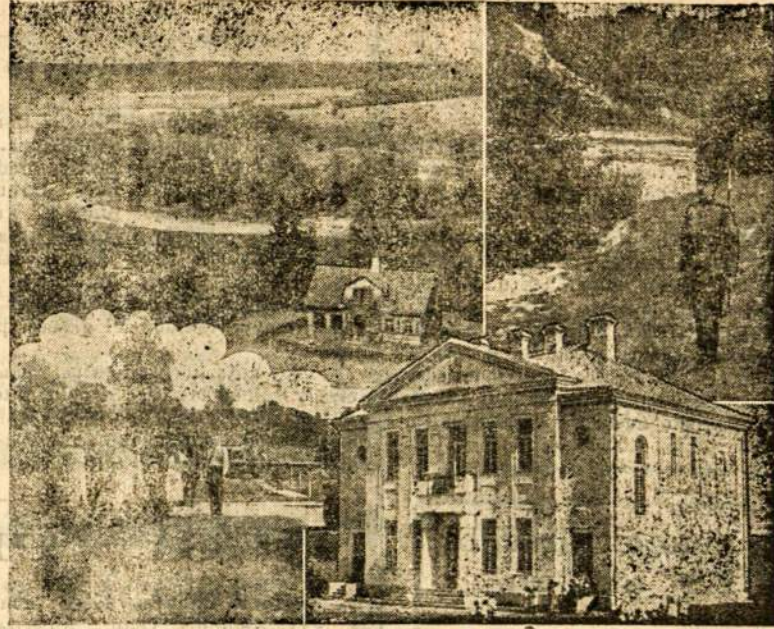
1918 metais lietuvių veikėjų būrelis Sveicarijoje jau sprendė Lietuvos nepriklausomybės problemas ir basimuoju Lietuvos valdovu numatė kviesti kaip tik Alfonsą XIII pusbrolį doną Alfonsą de Leono, kurio kandidatūra buvo pasiūlyęs grafas Tiškevičius; grafas Tiškevičius savo pasiūlymą motyvavo tuo, kad tuo laiku tinkamesnio kandidato į Lietuvos karalius nebuvo. Be to, esą, su šio princas kandidatūra būtų sutikšamos ir abi kariaujančios pusės: santarvės ir centrinės valstybės, nes jis buvo giminaitis ir Britų ir Vokietijų karališkiesiems rūmams.

Pasiūlymą princas buvo priėmęs ir net buvo pradėjęs mokytis lietuvių kalbos. Tačiau, atėjus lemiamajam momentui, Lietuvos atgimimo pionieriai pasirinko demokratinę santarką, dėl ko atkrita ne tik Alfonsas de Leono, bet ir Uracho kandidatūros.

VARGSTA ŠIAULIŲ DARBININKAI

Šiauliai yra vienas iš didesniųjų kitoje Neries pusėje okupuotoji Lietuva. Apačioje: pereinamasis punktas prie Lietuvos mėsų. 1930 metų statistikos Skirmantiškių ir Aleksandriškių pradžios mokykla prie pat administracijos linijos.

žiniomis, Šiauliuose buvo 30.000 gyventojų. Darbininkų padėtis Šiauliuose yra gana sunki. Statistikos žiniomis, šiuo metu Šiauliuose yra 900 bedarbių. Bet gana daug yra tokių, kurių statistika nepaliečia. Šiaulių darbininkų veikimas yra paliktas beveik Dievo valiai. Intelligentija juo nesirūpina. Vienintelis darbo žmonių apštalas — kun. Kost. Daukantas, kurį darbininkai pradeda vadinti kun. J. Bosco vardu. Jis turi suorganizavęs Šiauliuose Krikščionių Darbininkų skyrių ir, kiek leidžia sunkios aplinkybės, stengiasi kovoti dėl darbo žmonių gerovės.

VIEVIS Viršuje: Viena Panerių dvaro vilų ir mūsų sargybinis paneriuose, Apačioje: pereinamasis punktas prie Lietuvos mėsų. 1930 metų statistikos Skirmantiškių ir Aleksandriškių pradžios mokykla prie pat administracijos linijos.

PRIE ARMENS TASYMO DARBU DIRBA 500 ŽMONIŲ

Šių metų žiemos sezonui numatoma įtraukti prie akmens tašymo virš 500 žmonių: 350 tašytojų ir 150 mokinių. Savivaldybė turi savo šios rūšies instruktoriaus, kurie apmoko paprastus darbininkus, daugiausia tuos, kurie jokio amato nemoka. Akmens tašykla dabar perkelta į naują sklypą Šančiuose. Akmenys imami iš Kretingos, Vištyčio ir Vievio apylinkių. Šiais metais numatyta akmens tašymui išleisti iš viešųjų darbų fondo daugiau kaip 400.000 litų. Iš jų 75.000 litų paruošiamiesiems darbam: iškašimui ir sutraukimui į krūvas.

KIEK SIEMET KIRS MİSKO

Šių metų kirtimo sąmata su likučiais siekia 4 milijonus 325 tūkst. 990 kuz. misko. Be likusių kirtimo sąmatą sudaro 2 ml. 659 tūkst. ktm. Ūkininkams šiomet skiriama daugiau stačio misko. Vietos reikalams skiriama 870 tūkst. ktm. ir prekybai, pramonei bei gamtiniai 1 milijoną 825 tūkst. ktm. Eks-

(Pabaiga 4-tam puslapy.)

VILNIAUS KRASTO IVYKIAI

Lenkijos tarptautinių pasižadėjimų šviesoje

Kasdieną pradėjo eiti vis liudnesnės žinios iš okupuotosios Lietuvos — kratos, ištriminimai, suėmimai. Laikraščiai pranešė, kad net uždraudė veikti lietuvių šv. Kazimiero draugijai nepriklausomos Lietuvos pasieny ir uždraudė veikti lietuvių tautiniam komitetui Vilniuje. Rodos, nenorėtumei tikėti, kad tokios neteisybės darosi, bet čia pat ir lenkų šaltinių patvirtinimas: „Ilustr. Kuryer Codz.“ gruodžio m. 6 d. nos Nr. 339 šalia straipsnio apkaltinančio p. Stašį, stambiomis raidėmis deda antraštę „Zakaz dalzej dzialalnosci Litewskiego Komitetu Narodowego w Polsce...“ (Tolimesnės lietuvių tautinio komiteto Lenkijoje veiklos uždraudimas). Lietuvių komiteto veikla atrodama nelegali, jis nebuvęs užregistruotas, čia pat jis kaltinamas save laikęs politine partija, o jau sekancioje eilutėje vėl naujas kaltinimas — „nie bral zupelnie udzialu w zyciu politycznem“ (visai nedalyvavo politiniame gyvenime) ir t. t. — su nenuoseklumais, kaip visada lenkų spaudoj lietuvių klausimais.

JAU VISI METAI PASIEKIAMUS ALERMUOJANČIOS ŽINIOS ISUZANAPUS LINIJOS: LIKVIDUOJAMOS LIETUVISKOS MOKYKLOS, LIETUVISKOS SKAITYKLOS, LIETUVISKOS DRAUGIJOS IR T. T., ŽODŽIU, VISKAS KAS LIETUVISKA, ASTRIAI PERSEKIOJAMA, IR TAS PERSEKIOJIMAS DABAR PASIEKĖ AUKSCIAUSIA ITEMPIMA.

Šių skaudžių kiekvienam lietuviui įvykių akivaizdoj, nebematome prasmės apeliuoti į žmoniškumą, nes santykiuose su lietuviams lenkai jau seniai nebesiskaito. Tuščia būtų ir priminti jiems lietuvių šventas teises į Vilniaus kraštą, į Vilniaus žmo-

nes — platus apetitas nepataiso kitos tautos teisių.

Ziūrėkim, sakysim, į faktišką padėtį, Vilniaus lietuvius kaip į faktinius Lenkijos piliečius, savotišką tautinę mažumą krašte. O kuri iš kultūringų tautų drįstų taip mindžioti po kojomis savųjų piliečių laisvę?!

Buklė tuo tarpu atrodo neteisingesnė, kada prisimeni Lenkijos kūrino si pradžioje duotas pasižadėjimus, garantijas tautinių mažumų atžvilgiu. Kaip žinome, jos užfiksuotos tarptautinėj sutarty tarp didžiųjų valstybių: Jungt. Amerikos v., Britanijos, Prancūzijos ir Japonijos iš vienos pusės ir Lenkijos iš kitos pusės.

Sutartis sudaryta 1919 m. birž. 28 d. ir įregistruota Tautų Sąjungoj 1920 m. vasario 13 d. (Ziūr. Dr. H. Kraus, Das Recht der Minderheiten, Berlin 1927 m., p. 50 sk.).

TOS SUTARTIES § 2 SKAMBA: „LENKU VYRIAUSYBĖ ISIPAREIGOJA VISIEMS GYVENTOJAMS NEISKIRIANT JU KILMĖS, TAUTYBĖS, KALBOS, RASĖS AR RELIGIJOS TAIKINTI PILNA IR VISISKA JU GYVYBES IR JU LAISVES APSAUGA (PROTECTION).

Indomu, kaip Lenkija galės sudėpinti savo paskutiniojo laikotarpio laikymąsi lietuvių atžvilgiu su duotomis tarptautinėmis garantijomis.

Eiklime toliau: minėtosios sutarties § 7 sako: „Visi Lenkijos piliečiai, neišskiriant jų rasės, kalbos ir tikybos, bus lygūs prieš įstatymus ir naudosis tomis pačiomis civilinėmis ir politinėmis laisvėmis“. Kaip gi praktikoje Lenkija laikosi šio tarptautinio pasižadėjimo?

Toliau nepaprastai svarbus satar-

ties § 8: „Lenkų piliečiai, priklausantys prie tautinių, religinių ar kalbos mažumų, bus lygiai traktuojami ir turės tas pačias garantijas kaip teisėje, taip faktiniame gyvenime, kaip ir kiti lenkų piliečiai.

BŪTENT JIE TURĖS LYGIAS TEISĖS SAVO LĖSOMIS STEIGTI, TVARKYTI IR KONTROLIUOTI LABDARYBĖS, RELIGIJOS AR SOCIALINES INSTITUCIJAS, MOKYKLAS IR KITAS AUKLĖJIMOSI ISTAIGAS, SU TEISE JOSE LAISVAI NAUDOTI SAVO KALBA IR PRAKTIKUOTI SAVO TIKYBA.

Jei to būtų mažai, galėtume pacituoti dar § 9: „Viešojo mokyimo klausime miestuose ir apylinkėse, kur didesnėj proporcijoj gyvena lenkų piliečiai, kalbantieji ne lenkų kalba, lenkų vyriausybė jiems duos atskaitingas lengvatas (accordera... des facilités appropriées...“), ir garantuos, jog pr. mokyklose bus mokoma jų pačių kalba.

„Miestuose ir apylinkėse, kur gyvena žymesnis lenkų piliečių procentas, priklausant tautinei, religijai ar kalbos mažumai, šioms mažumoms bus garantuota atitinkama suma, kuri galės būti skiriama iš viešojo išdo, jų auklėjimo, kulto ir labdarybės reikalams.

VADINASI TARPTAUTINĖ SUTARTIMI LENKIJA GARANTUOJA VALSTYBĖS RIBOSI ESAMOMS MAŽUMOMS NE TIK PILIETINE, ORGANIZACIJU, MOKYKLU KULTO LAISVE, BET IR NET ISIPAREIGOJA ATATIN KAMAS ISTAIGAS SUSELPTI.

Ir tie punktai laikomi taip svarbiais, kad § 12 juos charakterizuoja kaip tarptautinę pareigą, kuri bus palenkta Tautų Sąjungos garantijoms.

Net dar daugiau — Lenkija šiuos nuostatus pripažįsta esant svarbiais, konstituciniais, taigi nepalaizniais. Pats pirmaasis sutarties punktas skamba: „Lenkija įsipareigoja (s'engage), kad susitarimai, idėstytai šio skyriaus § 2 ir § 8 yra pagrindiniai (fondamentales) įstatymai taip, kad

JOKS ISTATYMAS, JOKS ISAKYMAS, JOKS TARNYBINIS VEIKSMAS NEBUS JIEMS PRIESINGAS IR KAD JOKS ISTATYMAS, JOKS ISAKYMAS, JOKS TARNYBINIS VEIKSMAS NETURĖS ČALIOS PRIES JUOS.

Štai koktos aiškios tarptautinės Lenkijoje piliečių mažumų garantijos, o iš kitos pusės, štai laikraščiuose šinios, kaip Lenkija juos vykdo. Dabartinis lenkų elgesys Vilniaus krašte daugiau, negu žmoniškumo želdimas, brutalus lietuvių teisių mindžiojimas ir aiškų savų kitados duotų tarptautinių pasižadėjimų ir sudarytų sutarčių laužymas.

Kai Lenkijos valstybė kūrėsi, kai joje buvo dar gyvi carizmo priespaudos atsiminimai, ji gal nuoširdžiai deklaravo mažumų laisvės ir sutartinių sutvirtino natūralines žmogaus teises. Tada ji, prieš pasirašydama aukščiau idėstytus laisvių punktus, įžangoj išklmingai pridėjo: „Troškėdama savo institucijas pritaikyti prie laisvės ir teisingumo principų ir duoti tikras garantijas visiems gyventojams... Lenkija sutarė sekanti.

Dabar jau laikai pasikeitė. Lenkija užmiršo savo vergovę ir įsidedė noru kitus pavergti. Dabar jau (tas buvo, berods, pernai) savo užsienio reik. ministerio lūpomis purtos savo duotųjų tarptautinių pasižadėjimų o savo darbai laisvės ir teisingumo principus jau seniai pamynė.

Iš „XX Amžiaus“.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Lėktuvas be lakūno nuskrido 75 kilometrus

Gruodžio 2 d. iš Bourget aerodromo prancūzų aviacijos mokyklos mokinyš pakilo mokomojo skraidymo atlikti. Tačiau pakilęs 1.400 metrų aukštu mon pradėjo abejoti, ar jis mokės nusi leisti. Pagaliau visiškai įsibauginęs, jis išėjo iš lėktuvo jį palikdamas likimo valiai ir, parašytu nusileidęs, stebėjo, kada kris jo lėktuvas. Tačiau jam teko labai nustepti, nes lėktuvas, užuot nukritęs, pasisuko link Moulin

ir visiškai tvarkingai tą kryptimi skrido tolyn. Mokinyš, atbėgęs į aerodromą, apie tai raportavo budėjančiam karininkui, kuris tuoj įspėjo artimiausius policijos punktus, prašydamas įspėti gyventojus, kad jie pasisaugotų skraidančio be lakūno lėktuvo. Tačiau net po 2 val. karininkas iš niekur nesulaukė jokio pranešimo apie lėktuvą. Tik žymiai vėliau aerodromas gavo

pranešimą, kad lėktuvas nukrito Saint-Augustin ilies parke prie Moulin. Tokiu būdu lėktuvas nuskrido vienas net 75 kilometrus.

Pilies gyventojai apie lėktuvo sudužimą štai ką pasakoja:

«Mes pamatėme atskrendantį lėktuvą, kuris ties pilimi padarė net tris ratus. Atrodė, kad jis ieško vietos nusieisti. Po to jis pradėjo leisti, tačiau staiga, lyg lakūnas būtų kitą nusprendęs, lėktuvas, vėl pasikėlęs aukštyn, pradėjo daryti ratus. Tik dabar lėktuvas pradėjo iš karto leisti pamažu, o vėliau smarkiai, kol pagaliau atsimušė į parko medžius ir sudužo. Mes skubėjome prie nukritusio lėktuvo, norėdami padėti nelaimingam lakūnui. Tačiau visiems teko nustepti, nes lėktuve nebuvo jokio žmogaus».

50 milijonierių bėga nuo civilizacijos

JIE PIRKS SALĄ IR GYVENS, KAIP «ROBINZONAI»

Apie 50 Anglijos ir Amerikos milijonierius, vyrų ir moterų, susirinkę nutarė ntraukti ryšius su civilizuo tuo ju pasauliu ir apsigyventi kur nors vienišoj vandenyne saloj.

Sitos būsimųjų «robinzonų» draugijos vadas, anglų atsargos majoras Edvinas Tyrell-Beck, kuris yra vienas iš stambiausių Anglijos finansininkų, pasiūlė draugijai nusipirkti nedidelę salą vandenyne ir ten leisti laiką žvejojant ir verčiantis žemės ūkio darbais. Jis su savo žmona, gavę draugijos įgaliojimus ir pinigų, išvažiavo ieškoti tinkamos salos. Prieš išvykdamas iš Londono, Tyrell-Beck pareiškė žurnalistams, kad dabartinė Europoj gyventi neįmanoma: čia nuolat gresia karo pavojus, nuolat kyla mokesčiai nuolat kyla socialinio pobūdžio konfliktai, kurie galutinai sugadinę nervus. Esą, ramybės reikia ieškoti toli nuo civilizuo tojo

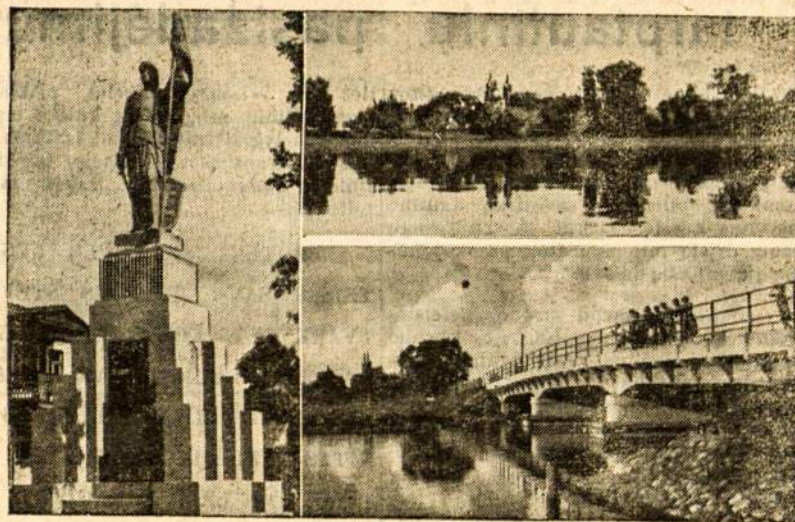
pasaulio. Amerikos milijonierius, esą, verčia bėgti iš savo tėvynės Ruzvelto laimėjimai. — Mes labai nusivylėme Ruzvelto laimėjimu, — pareiškė Tyrell-Beck: — Nes ten dabar gyventi neįmanoma. Saleje, kurių mes nusipirkstume, leisime gyventi ir vietiniams, ues mes bėgime ne nuo žmonių, bet nuo civilizacijos...

KIEK SIEMET KIRS MISKO

(Pradžia trečiam puslapy.)

portuojamas bus tikrai pirmos ir antros rūšies miškas. Besikeliantieji į viensėdžius už mišką moka 20 proc. kainos, o 80 proc. jiems dovanojami.

Miškų kirtimo sezonas jau prasidėjo. Dabar miškuose, dirba daugiau kaip 5.000 žmonių, tačiau žiemą prie gamybos ir išvežimo miškuose dirbsia tigi 25.000 darbininkų.

Kairėje — nepriklausomybės paminklas Dusetuose, dešinėje — dalis Dusetų miestelio, žiūrint iš Sartų ežero salos ir gelžbetoninis Dariaus ir Girėno vardo tiltas per Sventąją ties Dusetom.

Žiurkės nepakenčia radio

Vieno Danijos ūkininko gyvenamojo namo pagrindyje atsirado labai daug žiurkių, kurių jis jokiū būdu negalėjo išnaikinti: nieko nepadėjo nei nuodai, kuriais jis išnuodijo visas savo kates, nei sūstai. Pagaliau ūkininkas, kad žiurkės nesunaikintų visų daržovių, nutarė bent naktimis pagrindį daboti pats. Kad nebūtų taip nuobodu, jis į

pogrindį nusinešė radio priimt. Kelias naktis budėjęs ūkininkas pastebėjo, kad žiurkių įleka kas kartą vis mažiau. Pagaliau budėjimą jis visai nutraukė ir paliko pogrindyje tikrai radio, kuris visą laiką grojo. Praslinkus dar kelioms dienoms, ūkininko pogrindyje nebeliko nė vienos žiurkės.

Pasaulyje ir taip esti

Literatūros laureatė Morta Gergely buvo įpailniota į nemalonią bylą. Si jauna rašytoja savo karjerą pradėjo paprastu fabriko darbininkės darbu ir savo krašte pagarsėjo romanu, kuris prieš keletą mėnesių pasirodė. Šiame romane vaizduoja vieną fabriko darbininkę, Elžbietą Pinter. Ir atstūtko nemalonus dalykas: romano didvyre autorė apskundė teismui dėl garbės įžeidimo.

Tik knygai pasirodžius, pauelė Gergely gauna kvietimą atvykti į teismą, kur sužino, kad panelė Elžbieta Pinter, fabriko darbininkė, skundžia ją. Taip rašytoja pateko į kaltininkės su-

lą. Paskum prasidėjo antrasis netikėti numas. Morta Gergely atvirai paaiškino, kad jos Elžbieta Pinter esanti gryna fantazijos figūra ir kad ji niekad dar gyvenime nemačiusi skundėjos, kuri čia pat stovi. Tikroji panelė Pinter verkdama kalbėjo:

— Kai tik romanas pasirodė, niekur neradau ramybės. Kaip galiu sutikti, kad mane, kaip mergaitę, su audringa praėjimui ir pašlijusia dorove, atvaizduotų kas nors? Mane draugės pirštais mane bado!

Skundėjai nusiraminus, byla buvo nutraukta.

IRGI «PROFESIJA»

James F. Phillips, 25 m. jaunuolis, gyv. Memphis, Tenn., Amerikoje, tikrai keistai uždarbiauja. Kasdien jis lanko įvairius savo miesto įstaigas ir, radęs kur eilę laukiančių, pats prie jų atsistoja. O kada jau nueina į galą ir užpakalyje mato daug laukiančių — savo vietą parduoda. Šiam reikalui jis turi keletą plakatėlių su pažymėtomis ant jų kainomis už vietos užleidimą ir

pagal reikalą, viena iš jų, pigesni ar brangesni panaudoja.

Pasitaiko klientų, kuriems «lalkas — pinigai», jog Phillipsą jie iš anksto pasamdo, kad lauktų paruošęs vietą. Savo «profesija» James F. Phillips yra visai patenkintas, nes vien tik iš jos gerai pragyvenęs. Už vietos užleidimą nereitai gaunąs po pusę dol. Džiaugiasi, kad iki šiol dar niekas su juo nekonkuruojąs, nors ateityje bijosi, kad tokių «priešų» galys susilaukti.

PRAZIOVAVO... 80 VALANDU

Ročesterio miestelio, Jungtinėse Valstybėse, gyventoja Anna Kapp praziovavo ištisas 80 valandų. Daktarai tvirtina, kad ši moteris yra ištikta stipraus nervų prilepuolio, kuris privertė be pertraukos žiovauti net 80 valandų. Gydytojams tik su dideliu vargu pavyko sustabdyti šią kankinantį žiovulį.

GALINGIAUSIAS PASAULYJE LĒKTUVAS

Japonų aviacijos fabrikas baigė galingiausio pasaulyje lėktuvo statybą. Šis lėktuvas turi 700 arkl. jėgų motorą ir gali paimti 900 litrų degamosios medžiagos, kurios užtenka 95 valandoms. Lėktuvas be nutūpimo gali nuskristi net 13.000 kilometrų.

Du milijonai senmergių grasina Anglijos vyriausybei

Na, ir nesiseka pastaruoju laiku Anglijos politikams. Neužteko visokių tarptautinių nesustipratimų, tai dar prisidėjo ir vidaus «suirutės».

Prašome nejuokauti. Anglų politikai ne juokais jaudinasi. Prieš jų akis kaip iš žemės išdygo naujas socialinio pobūdžio judėjimas, kurį sukėlė ir vadovauja miss Florans Witte, kuri surinko net dviejų milijonų... senmergių, kurias anglai vadina «spinser», armiją ir atsistojus jos priešakyje, reikalauja joms suteikti teisę gauti pensijas ir našles, sulaukusios 55 amžiaus metų.

Miss Witte sužadėtinis žuvo pasauliniame kare ir nuo to laiko ji gyvena «neteisėtoms našlės» gyvenimą. Prieš dvejus metus ji pradėjo organi-

zuoti senmergių sąjungą, kurių geroka dalis taip pat netekusios savo sužadėtinų per pasaulinį karą. Pradžioje sąjunga teturėjo 20 narių, bet per labai trumpą laiką ji išaugo net ligi 2 milijonų. Neseniai įvyko šitos sąjungos atstovų suvažiavimas, kuriame priimta rezolucija balsuoti kituose rinkimuose tik už tuos kandidatus, kurie pasizadės parlamente kovoti už jų socialinius reikalavimus. Po suvažiavimo miss Witte Bleck — Pole pasakė kalbą fabriku darbininkams ir amatininkams, juos kviesdama kovoti bendromis jėgomis prieš socialinę nelygybę, kurią ypač skaudžiai jaučiančios netekėjusios Didž. Britanijos pilietės.

«Aš visiškai nesuprantu», — kalbėjo miss Witte: — «Kodėl ištekėjusios

moterys negali dirbti fabrikuose nuo 55 ligi 65 metų ir kodėl ta teise negali pasinaudoti netekėjusios anglės? Neteisingai ir neteisingai elgiasi ir fabrikantai, kurie kažkuriais sumetimais netekėjusias, dar joms nesulaukus nė 60 metų, atleidžia iš tarnybos. Vienu metu iškankinta netekėjusioji moteris, kaip rodo statistika, ilgiau, kaip ligi 65 metų, ir negyvena. Vadinasi, joms duodama teisė gauti pensiją tik tada, kai jos jau mirėta...»

Šis mltingas sukėlė tikrą audrą tarp ištekėjusių moterų ir našlių, kurios savo rėžtu taip pat pareiškė didelį nepasitenkinimą. Jos nurodo, kad netekėjusios yra kur kas mažiau išlaidų ir rūpesčių, todėl jos neturinės teisės reikalauti lygių teisių. Vis dėlto

vyrų dauguma rodo simpatijų senmergėms ir palaiko jų reikalavimus, gausiai dalyvaudami jų susirinkimuose ir mitinguose.

Senmergių sąjungos delegacija lankėsi pas sveikatos ir finansų ministrus, kurie vis dėlto pareiškė, kad bent šiuo metu vyriausybė jų reikalavimų patenkinti negalėsianti, nes sulyginimas jų teisių su ištekėjusių moterų ir našlių teisėmis pensijas gauti vyriausybei sudaryti 12 milijonų svarų sterlingų nenumatyty išlaidų, kurių dabar nėra iš kur paimti.

«Neužmirškite, ekscelecijos, kad mūsų yra du milijonai», — pagrasino išleidama delegacija: — «Kituose rinkimuose į parlamentą mes balsuosime tik už tuos, kurie pasitadės mūsų teises ginti».

LIETUVIAI: Vísí kái vienas skaitykite "SVIESA"

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokites ir skaitykit "Sviesą".

"Sviesą" yra tikriausias kiekvieno lietuvio išeivio draugas ir tarėjas.

"Sviesą" gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargantams ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

"Sviesą" lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsiereiskimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išelna.

"SVIESOS" PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Amerikoj: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoj: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary P a s t a b a : Iš provincijos pingus siųsti Redaktoriaus vardu.

D-ras Povilas Licciardi

Santa Casa gydytojas -- operatorius

Naujasias elektros pagalba gydymo būdas GONORÉOS ir REUMATIZMO aštro ir kroninio. Syfilis ir venerinės bei odos ligos — VYRU IR MOTERU. Taip pat vidurių, plaučių ir kitos ligos. Naujas būdas BE OPERACIJOS. SPECIALYBĖ MOTERU LIGU. Gydymas užtikrintas. PRIĖMIMAS nuo 14 iki 20 val.

Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu — (DIENA ir NAKTI) Telef. 5-4175.

Konsultorija ir gyvenamas butas: RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro)

Už skelbimų turini Redakcija neatsako.

Vaistinė

PASSERINI

Provizoriaus

CARLOS PASSERINI

Leidžiame adatas. Kainos pigios. Patamaujamo ir naktį.

Rua Dr. Silva Pinto, 263
[BOM RETIRO]
Telephone 5-3584
SÃO PAULO.

LIETUVIS DAILININIKAS

São Pauly, gatvėje Newton Prado, 140 lietuvis LIONGINAS PAZIKAS turi atidarys dailės — dailės studiją. Prešia įvairius paveikslus, portretus ir t. t. ant drobės alė jinišiais dažais. Kas nori turėti gražų portretą, tesikreipia ten. Taip pat ten taisomi laikrodžiai ir kiti dalykai.

„Šviesa“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske
 2. Prte pašto—prie laiptų ir ant kampo.
 3. Bom Retire — p. Baužio krautuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinėj [Rua José Paulino, 109].
 4. P. Khrilausko krautuvėj — Vila Anastacia.
 5. P. Menkaičio krautuvėj — S. Anna.
 6. Pas laikraščių platintojus ir
 7. Pas „Sviesos“ įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat
- IR — rua Coronel Moraes, 338.

Vokiečių fotografijų įstaiga
„BERNARDO“
įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

Dr. B. K. Chîpiakoff

(DIPLOMUOTAS MASCVOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephenia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šeikiadieniais nuo 3 iki 9 val vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERINIU LIGU. Greitas ir radikalus pagydymas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Kandia ir M. Kogano LABORATORIJA

MEDECINIŠKAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOKATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n 6: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Consultorijos 2-5068.

Dr. S. Meitín

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.
RUA BARÃO DE ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

Dr. João de Oliveira Mattos

MEDIKAS—CHIRURGAS, SANTA CASA GYDYTOJAS, ASISTENTAS — PROFESORIUS PRIE 1-A. CHIRURGIJOS KLINIKOS SÃO PAULO MEDICINOS FAKULTETE.

BENDRAI CHIRURGIJA — MOTERU IR SLAPAMO KELIU LIGOS.
KONSULTORIJA: BUTAS:

RUA QUINTINO BOCAIUVA, 36, RUA MONTE ALEGRE, 77,
1 AUKŠTAS — SALĖS 6 ir 7
PRIIMA NUO 2 iki 5 VAL. VAKARO. TEL. BUTO — 5-2211.
Sj skelbimą deda Bendruomenės Revizijos narys, p. Benediktas Lašinskas, kurie labai geria minėtą gydytoją dėl jo paties išgydymo nuo begalo sunkios ligos.

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

AMATŲ MOKYKLOS REIKALU

Vėl iš naujo São Paulo lietuvių kolonijoj tapo iškeltas amatų mokyklos klausimas.

Šis klausimas jau ir pirmiau buvo gyvai svarstomas ir jam pritarė Lietuvos įgaliotas Ministeris Pietų Amerikai p. Aukštuolis ir mūsų konsulas p. Gaucys.

Amatų mokyklos reikalą judinti buvo pasiryžę: p. Vl. Eidrigėvičius, inžinierius Čimblėris, mok. Nalivaika ir p. St. Puišys. Jau buvo pradėta kalbėti ir apie mokinių registraciją. Bet dabar apie pirmosios komisijos darbus vėl nieko negirdėti.

Amatų mokyklos reikalas yra būtinas, nes mūsų lietuvių vaikai baigę pradžios mokyklą, atsiduria, kad užsidirbti duonos kąsnį, už fabriko sienų. Tie vaikai be sunkaus darbo ir menko uždarbio nemato geresnio rytojaus. Todėl daugiau pastangų dėti amatų mokyklai jau labai laikas būti.

Kodėlgi visokie amatininkai gali būti kitataučiai, bet ne lietuviai. Ir šiam naudingam darbui visas jėgas turėtume sumobilizuoti. Mūsų patarėlė sako, kad «daug rankų didžiųjų našta pakelia».

Si mokykla viena kad atneštų ją išėjusiems didesnę medžiaginę naudą, o antra pakelsime lietuvių vardą kitataučių akyse. Jau senai laikas sugriauti vienų kitais nepasitikėjimo mūrus ir dirbti bendromis jėgomis darba, kuris atneštų šimteriopą vaisių.

J. B.—lus.

NELAIMINGOS KALĖDOS

São Paulo mieste, praėjusių metų, gruodžio mėn. 26 d., šeštadienį, gatvėj da Graça Nr. 97 p. Juozo Zilinsko buvo vestuvės, kuriose dalyvavo daug jo draugų, svečių ir gimičių. Vestuvių pradžia buvo kuograzičiausia. Tvarka pavyzdinga. Už kokios valandos laiko, nel iš šio, nel iš to, atsirado tarp svečių nei šokių, nei tokių nesupratimų, kurie virto baisenybių regėjimu.

Ir štai apie 20 val. p. V. Ramelienė norėjo eiti persimainyti namon rūbų. Jai išėjus laukan pasekė ją Jonas Remeikis (vedęs), kuris savo elgesiu ir sukėlė visą «ergelį».

Poniaf Ramelienėi sugrįžus salėn, tarp publikos pastoję keliai, p. Ona Remeikienė, kuri ėmė Ramelienę blaiviausiais žodžiais niekinti ir koltoti, kad būk V. Ramelienė kabinasi prie jos vyro Jono Remeikio ir kėsinosi nedovanoti, norėdama Remeilienę sumušti.

Tuo momentu salėj buvo ir jos vyras Povilas Ramelis, kuris savo žmoną užstojo pareikšdamas sekančiais: «Tamata sudrausk savo vyrą, kad jis paskui svetimas moteris nesekiotų, o ne mano žmoną». Iš to ir kilo skandalas, kurios ir virto baisiomis muštinėmis.

Nieko nelaukdama Ona Remeikienė nubėgo į savo kambarį, pašaukė savo vyrą ir švogerį ir dar viena svetimą asmenį Petrą Klemką, gyvenantį gatvėj Ribėiro de Lima Nr. 92.

Ir šie trys asmenys ėmė mušti nieko nekaltą p. Povilą Remelį, kurį veik mirtinai užmušė, padarydami 3 dideles škyles galvoje ir sulaužyti vienas šonkaulį. Povilas Ramelis išbuvo be sąmonės apie 10 minučių. Tuoj tapo pašaukta greitoji pagalba ir nugabentas ligoninėn «Hospital Central», kur buvo suteikta medicinos pagalba. O linksminusieji jaunavedžiai ir mušeikos nugabenti į «cypę» atšalti, kur pabuvę per naktį, rytojaus dieną tapo paleisti.

O smarkiai nukentėjęs p. Ramelis dabar yra savo namuose, gatvėj Guarany Nr. 96, prižiūrimas vieno specialisto gydytojo. Gyvybei pavojaus gal nebū. Jau dešimt dienų, kaip guli, bet dar negali nei atsikelti, nei atsistoti lovoje ir dar greitai nėra vilties to sulaukti.

P. P. Ramelis yra doras žmogus ir Sv. Juozapo Bendruomenės narys.

Draugai ir pažįstami atlinkykite didžiai ir skaudžiai nukentėjusį savo geraširdį draugą.

Liūdintis Draugas.

RED. PAST. Už faktų tikrumą atsako korespondentas. Del panašių įvykių tenka tik apgailestauti ir linkėti, kad lietuvių kolonijoj tokių reiškių daugiau nepasikartotų.

NEPAKENCIAMAS SUSISIEKIMAS SU Miesto centru

Vila Zelinoj ir aplink, jau gyvena keleta tūkstančių žmonių, kuriems reik nuolat palaikyti ryšius su miestu. Svarbiausia tai rytais važiuoti darban ir vakare grįžti. Šios linijos susisiekimo laikytojas turi 4 omnibusus. Bet du beveik visada «atostogauja». O kitais dviem irgi negalima pasitikėti. Pasitruko, kad iš Mercado ligi lietuvių bažnyčios Zelinoj važiuoja dvi valandas, vietoj 25 minučių normalaus važiavimo. Delto daugiausia nukentia ne kas kita, kaip patys keleiviai — vilazeliniečiai ir kiti kuriems kasdien reik važiuoti daran. Del omnibusų kelionės metu «remonto» kartais daug kam tenka ir fabrikon pavėluoti. O ką reiškia fabrikon keliolikos ar kelių dešėtkų minutų pavėlavimo, labai gerai žino visi, kurje dirba fabrike.

Be to, palyginus nuotolį ir kainą yra per aukšta. Ypač tie, kurie kasdien keliauja turi teisės reikalauti mėsinesio papiginto bilieto, ar šiaip sumažintos kainos. Geriausia priemonė privesti prie tvarkos, tai visiems susitarus savaite kitą nevažiuoti omnibusais, tai tuomet sutvarkys susisiekimą. Jei mokame pinigą didesnį, kaip kitur, turim ir teisės reikalauti, kad būtų tvarka.

Vilazelinietis.

Paieškojimai

Ieškomas Galkys Petras, gim. 1894 m. Siaulių ap., Radviliškio valsč. Zironų km. — Jisai, iš Lietuvos į Braziliją, išvyko 1929 m.

Jisai pats arba kas žino jo gyvenamąją vietą, kur verčiasi bei kokia jo materialinė būklė, prašoma pranešti Lietuvos Konsulatui, São Paulo, Rua Aureliano Coutinho 88.

Eustignejas Grimailovas, gyv. Lietuvoje, Veselavos km., Obelių valsčiuje ir Rokiškio apskr. Ieško savo sūnaus PIMANO GRIMAILOVO, kuris prieš 6 metus atvyko į Braziliją.

Jisai pats arba kas žino jo adresą, prašoma pranešti Lietuvos Konsulatui S. Paulo, R. Aureliano Coutinho 88

Ona Kalendirenė, gyv. Lietuvoje Skraistgiryje, Siaulių ap. Ieško savo dukters JULĖS KALENDRAITĖS — MATUTIENĖS, kuri su vyru prieš 6—8 metus išvyko Brazilijon.

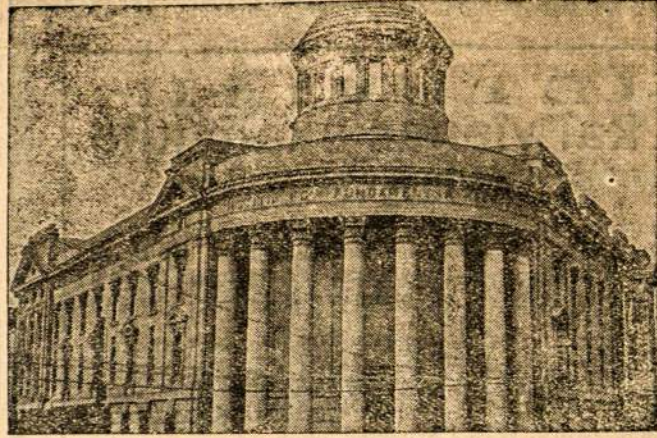
Kas žino jos gyv. vietą yra prašoma pranešti Lietuvos Konsulatui São Paulo, Rua Aureliano Coutinho 88.

SKAITYDAMAS

«SVIESA»

ZINOSI

VISKA.

VYRIAUSIO
TRIBUNOLO
RUMAI KAUNE. CIA BUVO SVARSTOMA IR GARSIOJI KLAIPEDOS KRASTO HITLERININKU HYLA.

Pranešimas

MOKOS BENDRUOMENĖS SKYRIAUS

susirinkimas įvyks sausio m. 10 d. šią sekmadienį. Todėl visi Mocos rajono lietuviai katalikai gaustai dalykaute.

Susirinkimo programoj numatyta:

a) Susirinkimo atidarymas

b) Prezidiumo rinkimas.

c) Paskaita apie tolimesnį Bendruomenės veikimą. Taip pat bus priepaskaitos diskusijos bei paklausimai.

d) Skyriaus Valdybos, bei atstovų įmetinį Bendruomenės suvažiavimą rinkimas.

e) Klausimai ir sumanymai.

f) Susirinkimo uždarymas.

Susirinkimas vyks mokyklos salėje. Pradžią 2 val. po pietų.

BENDRUOMENĖS VALDYBA.

Bom Retiro ir Candinė Bendruomenės

skyriaus susirinkimas šaukiamas sausio mėn. 17 d. (kitą sekmadienį), tuoj po pamaldų šv. Antano do Pary parapijos salėje.

Nariatus dalyvavimas privalomas.

BENDRUOMENĖS PAŠTO DĖŽĖS

Nr. 4118.

Vieši «Sviesos» skaitytojai, gali šia dežute pasinaudoti gaunant laiškus iš Lietuvos, ar iš kur kitur. Kam bus atsiųsta laiškų paskelbsim «Sviesoje».

Adresas rašyti šitaip: vardas ir pavardė

Caixa Postal 4118 São Paulo

Brazil.

«SVIESOS» PRENUMERATORIŲ DĖMESIUI

Siunčiant pinigus iš provincijos, interjero, ar iš užsienio siųsti, ne «Sviesos» administracijos, bet kun. Ragažinskio vardu (Caixa Postal 4118 São Paulo). Kitaip susidaro tam tikrų nepatogumų atsiimant pinigus iš pašto.

«Sviesos» Administracija.

ZINOTINI ADRESAI:

Lietuvos Konsulatas Rua Aureliano Coutinho 88 Telef. 5-4275.

Kolonijos Kapelionas kun. Ragažinskis gyvena Convento S-to Antonio do Pary. Telef. 9-1640.

Raštai siunčiami «Sviesai», bei laišku kai lietuvių kolonijos kunigams greičiau gaunami šiuo adresu: Caixa Postal 4118. São Paulo.

NEPAKŪSTI GANDAI.

Jau kuris laikas, kai skleidžiama apie Bendruomenę, bei lietuvių bažnyčią nepagrįstų gandy. Tarp kitko kalbama, kad p. inžinierius statęs lietuvių kat. bažnyčią, «išparceliuosiąs» šventorius, kadangi dar neįskas jam baigta sumokėti už pastatymą bažnyčios. Kad žmonės nebūt be reikalo klaidinami, pranešu, kad visa tai neatatinka tikrovę. Tai grynai neįsmanėli, arba blogos valtos žmonių, nieku nepagrįstas prasimanymas.

Kun. P. Ragažinskis São Paulo Lietuvių Kolonijos Kapelionas.

RUSIŠKOS DAINOS IR MUZIKA

Zymiausieji São Paulo rusu dainininkai ir muzikai kiekvieną vakarą linkmina svečius lietuvių šeimininkų užgoje,

Bar Rio Branco

RUA VISCONDE RIO BRACO 461

KAMPAS RUA VICTORIA.

Tautiečiai, apsilankę nesigailsite.

Lietuvių Katalike!

AR JAU ESI BENDRUOMENĖS NARYS?

Jeigu ne, tai nieko nelaukdamas atlik šią savo pareigą įsirašyk į Bendruomenės narius. Tai gali padaryti kiekvieną šventadienį, po pamaldų, pas lietuvių kolonijos kunigus. Nario mokesnis — kas menuo po vieną milreisą ir vienas milreisas įrašų.